

Hrvatska graničica

DVOJEZIČNO GLASILO HRVATA U RUMUNJSKOJ
PUBLICAȚIE BILINGVĂ A CROAȚILOR DIN ROMÂNIA

STR. / PAG. 4

MISA U LURDSKOM SVETIŠTU

STR. / PAG. 5

KIRVAJ U NERMİĐU

STR. / PAG. 8-9-10

OBITELJ PELICS I ZBOR...

*Kreativne radionice ZHR-a
u Etnografskom muzeju u Karaševu - vezanje.*

ASTRA MULTICULTURAL

Sljedeća emisija na hrvatskom jeziku (repriza) prikazat će se u petak 06.08.2021, u 15.30 sati. Gledajte nas!

REDACTIA:
COD ISSN 1841-9925

Redactor șef:
Ivan DOBRA

Redactori:
Lina TINCUL; Daniel LUCACELA;

Colaboratori:
Maria LAȚCHICI; Pr. Davor LUCACELA; Petru MILOȘ

Tehnoredactor:
Zlatko Nikola URSUL

Adresa:
Uniunea Croaților din România
327065 Carașova 22, jud. Caraș-Severin, România
Telefon: 0040-255-232255
Fax: 0040-255-232146
E-mail: zhrucr@gmail.com; hgredactia@gmail.com
Web: www.zhr-ucr.ro

UREDNIŠTVO:
ISSN KOD 1841-9925

Glavni urednik:
Ivan DOBRA

Urednici:
Lina TINCUL; Daniel LUKAČELA;

Vanjski suradnici:
Marija LACKIĆ; Vič. Davor Lukačela; Petar Miloš

Tehnoredaktor:
Zlatko Nikola URSUL

Adresa:
Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj
327065 Carașova 22, Caraș-Severin, România
Telefon: 0040-255-232255
Fax: 0040-255-232146
E-mail: zhrucr@gmail.com; hgredactia@gmail.com
Web: www.zhr-ucr.ro

www.zhr-ucr.ro

Sljedeća emisija na hrvatskom jeziku (repriza) prikazat će se u četvrtak 26.08.2021, od 11.00 sati (prije podne). Svaka emisija pokušava obuhvatiti ono što je značajno u povijesti i životu hrvatske manjine na rumunjskom prostoru, naše tradicije, običaje i najvažnije događaje iz karaševske zajednice. Gledajte nas!

Svakog petka s početkom od 19:10, na frekvenciji 105,6 MHz Radio Ričice, emitira se naša emisija na hrvatskom jeziku. Slušajte nas!

U OVOM BROJU DONOSIMO / ÎN ACEST NUMĂR:

ASTRA MULTICULTURAL U SIBIU	STR. 3
MISA U LURDSKOM SVETIŠTU	STR. 4
KIRVAJ U NERMÎDU	STR. 5
ELEVII ȘI EXAMENELE	STR. 6
"SĂ NE CUNOAȘTEM FRUMUȘEȚILE LOCULUI NATAL"	STR. 7
OBITELJ PELICS I ZBOR LAUDATE DOMINUM	STR. 8-10
OBILJEŽEN SVJETSKI DAN BAKA I DJEDOVA	STR. 11
TKO SAM JA? - PITA ISUS	STR. 12
MUDROST NAŠIH STARIH - MARIJA ČIKLOVA	STR. 13
4. IZDANJE NOGOMETNOG TURNIRA	
OVO SE ČEKALO 113 GODINA	
BRAĆA SINKOVIĆ OSVOJILA ZLATO	STR. 14
PREMINUO JE BAJCA IVAN MATEJA	STR. 15

PREMINUO JE BAJCA IVAN MATEJA

Dana 11. srpnja 2021. godine, u 62 godini života, preminuo je u svom domu u Karaševu bajca Ivan Mateja, istaknuta ličnost karaševske općine i veliki erudit staroga dobroga kova.

Šokantna vijest o iznenadnoj smrti bajce Ivana pogodila nas je neposredno prije nedjeljne Svete mise u Lurdskom svetištu u Karaševu, kad su vjernici iz naših karaševskih sela već stizali u molitveno mjesto da bi za vrijeme liturgijskog slavlja odali pobožnost Djevici Mariji. Vijest o smrti munjevito se zatim proširila po našem mjestu, po svim selima iz naše zajednice i po raznim mjestima iz Karaš-severinske županije što nije ništa čudno jer je bajca Ivan, kao jedna od najpopularnijih i najpoznatijih osoba iz našega sela, imao brojne prijatelje u raznim institucijama navedenih mjesta.

Rođen je 25. svibnja 1959. godine u Karaševu od mame Marte i oca Mikole, kojega je ionako prerano izgubio. Prva šest razreda Osnovne škole završava u Karaševu, sedmi i osmi razred u Ričici. Gimnaziju veterinarskog profila završava u Aradu, a Fakultet ekonomskih i administrativnih znanosti apsolvira u obližnjem gradu Ričici. Bio je bajca Ivan Mateja tajnik karaševske općine od 1991. godine pa sve do godine 2005. kada postaje matičar naše općine, funkcija koju obavlja sve do kraja svoje prerane smrti. Nakon smrti bajce Ivana, karaševski knez Petar Bogdan je prigodom svojega nedjeljnog govora izrazio sućut obitelji preminulog poručivši da će biti pamćen kao cijenjeni i istaknuti djelatnik karaševske komande. Ja ću ići još i dalje jer sam siguran da ne griješim kad kažem da je naše Karaševu ostalo siromašnije gubitkom ovoga posebnoga čovjeka, jer je bajca Ivan bio jedan od onih ljudi koji se u našim mjestima ne rađaju svakih stotinu godina, već mnogo rjeđe.

Bio je veoma susretljiv i iskren skoro do indiskretnosti u svojim postupcima i namjerama. Bio je uvijek spreman na komunikaciju, posebice na komentare jer je kao solidno načitan čovjek iznimne širine interesa znao mnogo i mnoge. Milina je bila slušati njegove komentare o raznim temama, uvijek su bili mudri, informirani i kreativni, potkrijepljeni čvrstim i nepobitnim argumentima. S druge strane, uz obilje drugih interesa, manifestirao je veliki interes za groblja, kao svjedočanstva uzaludnosti i sveopće prolaznosti, grobla su ga uvijek privlačila, snažno ga je privlačila njihova tišina, sudbina ljudi i čitavih obitelji. Ne znam, na primjer, koliko puta je bio u R. Hrvats-

koj, vjerojatno ne više od desetak puta, a možda čak i manje, pa sam jednostavno ostao zapanjen kad mi je 1995. godine pokazao grob hrvatske košarkaške legende Dražen Petrović na zagrebačkom groblju Mirogoju. Meni, koji sam boravio pet godina u Zagrebu.

Svaki je gubitak težak, posebice iznenadni gubitak drage osobe. Viđao sam ga često, slušao sam ga često, posebice u zadnje vrijeme. Sada, kada bajce Ivana nema više među nama, slobodno možemo reći da je svojom pojavom i djelom obilježio svoje vrijeme. Bolno će nam nedostajati. Međutim, iza njega će nam ostati veliki tragovi, duboki, snažni i jasni tragovi.

Svima koji su ga poznavali, ali prvenstveno obitelji, supruzi Lini i sinovima Marjanu i Mikoli, izražavam duboku tugu i najskreniju sućut. Bog neka oprost grijehe bajci Ivanu, a dušu neka mu primne u raj nebeski.

Ivan Dobra

4. IZDANJE NOGOMETNOG TURNIRA

U subotu 14. kolovoza i u nedjelju 15. kolovoza održat će se na stadionu u Karaševu četvrta edicija seniorskog nogometnog turnira na kojemu će pravo igranja imati sve nogometne ekipe iz karaševskih sela. Turnir organizira Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj i trajat će dva dana, a na igralištu iz Karaševa očekujemo izabrane nogometne vrste iz Ravnika, Vodnika, Lupaka, Klokotiča, Jabalča, Nermiđa i Karaševa. Prema najavama organizatora, prvog dana turnira odigrat će se utakmice u skupinama, a 15. kolovoza, na blagdan Velike Gospe ili Uznesenja Blažene Djevice Marije, odigrat će se polufinalne utakmice i veliko finale turnira.

OVO SE ČEKALO 113 GODINA

Hrvatski tenisači Nikola Mektić i Mate Pavić osvojili su zlatnu medalju u igri muških parova na Olimpijadi u Tokiju.

Oni su u finalu bili uspješniji od također hrvatskog para Marina Čilića i Ivana Dodiga (6-4, 3-6, 10-6). koji su osvojili srebro. Tek treći put u povijesti olimpijskih igara u finalu muških parova igrali su tenisači iz iste zemlje, posljednji put se to dogodilo davne 1908. u Londonu gdje su slavili Britanci.

“Teško je objasniti kakav je ovo osjećaj. Što god da odgovorimo ne izražava naše osjećaje. Stvarno smo presretni, imamo zlatnu medalju”, rekao je Mate Pavić novinarima nakon finala.

“Nema neke specijalne tajne. Tajna se vidi iz meča u meč. Igramo kvalitetno, razumijemo se i uživamo. Sve to skupa je jedna tajna”, dodao je Nikola Mektić.

- Ako smo morali od nekoga izgubiti neka su to bili Mate i Nikola, rekao je Čilić. Odlučilo je par sitnica, ali ponosni smo na sve što smo ostvarili.

- Ovo je dan za povijest. Svi smo sretni i ponosni. Nikola i Mate su bili bolji. Treba im čestitati, zaslužen su pobijediti, rekao je Dodig.

BRAĆA SINKOVIĆ OSVOJILA OLIMPIJSKO ZLATO

Valent i Martin Sinković su dvostruki olimpijski pobjednici, zlatu u dvojcu na pariće iz Rija, dodali su i zlato u dvojcu 'bez' na Olimpijskim igrama u Tokiju. Došli su kao favoriti u Japan, od prvog dana jasno isticali da ih zanima samo i isključivo zlato i zlato su i osvojili.

Preuzeli su vodstvo od početka, na 500 metara su imali sekundu i 16 stotinki prednosti ispred Danaca koji su već potvrdili da su jako brzi u prvom dijelu. Na pola staze držali su 2 sekunde prednosti ispred Rumunja, toliko je bilo i na 1500 metara. Pokušali su ih Marius Cozmiuc i Ciprian Tudosa napasti u završnici, ali nisu uspjeli. Zlatna

braća su kontrolirala svoju zlatnu utrku do posljednjeg zaveslaja. Srebro je pripalo Rumunjima Marius Cozmiuc i Ciprian Tudosa, a broncu su osvojili Danci Frederic Vystavel i Joachim Sutton. *Ivan Dobra*

ASTRA MULTICULTURAL U SIBIU

6. izdanje sveobuhvatnog festivala Astra Multicultural održano je od 9. do 12. srpnja u muzeju na otvorenom prostoru „Astra” u Sibiu, glavnom gradu istoimene županije i jednom od najvažnijih kulturnih i religijskih centara Rumunjske.

Kulturnu manifestaciju je organizirao muzej Astra uz financijsku pomoć gradske i županijske skupštine.

Ovogodišnja edicija maratonske kulturne manifestacije privukla je preko 7.500 posjetitelja u čuveni gradski Muzej na otvorenom prostoru koji se prostire na površini od 96 ha unutar prirodnog rezervata “Dumbrava Sibiului”, gdje je obnovljena fascinantna strana tradicionalne Rumunjske upravo harmonijom suživota rumunjske zajednice i zajednica etničkih manjina.

Dobro raspoloženje, muzika i kultura pružile su si ruku i ostvarile predivan ugođaj u unutrašnjosti Muzeja na otvorenom prostoru, a brojni posjetitelji su imali priliku upoznati kulturno blago zajednica Grka, Srba, Lipovljana, Slovaka, Hrvata, Rroma, Mađara i drugih etničkih zajednica s rumunjskog prostora. Bogati program kulturne manifestacije obuhvatio je Festival muzike i multietničkih tradicionalnih plesova,

sajam obrtnika iz manjinskih zajednica, multietnički gastronomski maraton, kreativnost u multietničkoj školi, stručni seminar o multikulturalnosti i festival multietničkog dokumentarnog filma.

Promovirani su za vrijeme manifestacije običaji, pjesme, plesovi, narodni instrumenti i narodna nošnja svake manjine ponaosob, sudionici su na najbolji način prikazali ljepotu igre i raskoš krajeva iz kojih su došli. Karaševska zora, uz pratnju žive glazbe, nastupila je tri puta za vrijeme ovogodišnjeg festivala tradicionalne multietničke glazbe i prikazala brojnoj publici iz Sibiu i gostima grada ljepotu karaševske pjesme i plesa. S druge strane, posjetioци muzeja su imali priliku degustirati i razne gastronomske specijalitete prisutnih manjina, pa tako i gastronomske specijalitete karaševskog kraja koje su pripremili potpredsjednici Zajedništva Hrvata Petar Lugožan i Ivan Frana te predsjednik mjesne organizacije ZHR-a Vodnik Mikola Kikeš.

Sibiu, grad u središnjem dijelu Rumunjske i glavni grad županije Sibiu, jedan je od najvažnijih kulturnih i religijskih centara Rumunjske, te je 2007. zajedno s Luxembourgom bio europski glavni grad kulture. Središte grada je jedan od najočuvanijih i najposjećenijih rumunjskih starih gradova. Postoji mnogo muzeja (najpoznatiji je Brukenthalov smješten u baroknoj palači), a neke od atrakcija grada su i masivna luteranska katedrala, sagrađena tijekom 13. - 15. stoljeća, pravoslavna saborna crkva, sagrađena 1906. po uzoru na istanbulsku Aja Sofiju i rimokatolička crkva iz 18. stoljeća.

Ivan Dobra

MISA U LURDSKOM SVETIŠTU

U nedjelju 11. srpnja 2021. godine, zahvaljujući popuštanju restriktivnih mjera uvedenih zbog pandemije koronavirusa, vjernici iz karaševskih mjesta su se u velikom broju okupili na Svetoj misi održanoj na otvorenom prostoru marijanskog svetišta u Karaševu.

Lurdsko svetištu u Karaševa inače je utemeljeno pri samom kraju prve polovice prošloga stoljeća, za vrijeme župnika Koha, a potpuna obnova događa se 2007. godine, u periodu velikih obljetnica Marijinih ukazanja djeci u Fatimi i maloj Bernardici u Lurdu. Obnova Svetišta iz Karaševa je omogućena zahvaljujući vezi karaševske župe s općinom i župom Zmijavci iz R. Hrvatske. Kao župnik župe Zmijavci, i zajedno s općinom Zmijavci, fra. Marijo Jurišić je aktivno sudjelovao u obnovi ovog marijanskog svetišta iz Karaševa, kako financijski tako i duhovno.

Misno slavlje je predvodio vlč. Milan Sima, nadarenu propovijed o Svetoj Djevici Mariji je održao vlč. Mikola Lauš, ravnatelj biskupske kancelarije, a misi je koncelebrirao domaći župnik vlč. Petar Rebedžila. Domaći župnik je na kraju Svete mise biranim riječima zahvalio svim svećenicima koji su suslavili Misu kao i vjernicima koji su došli u svetište da bi iskazali ljubav i odanost Majci Božjoj.

Ove godine nije bilo na Svetoj misi u Lurdskom svetištu u Karaševu dragih gostiju iz R. Hrvatske, među kojima se uvijek isticao fra. Marijo Juričić, bivši zmijavački župnik, a trenutno ispovjednik u samostanu u Zaostrogu iz R. Hrvatske. Upravo je neumorni fra. Marijo Juričić, svojim dolascima u zadnjih petnaestak godina, probudio u nama jednu lijepu pobožnost prema djevici Mariji kao Lurdskoj gospi ovdje u našem mjestu, a to ne vrijedi samo za mještane Karaševa nego i za vjernike iz svih naših sela.

Podsjetimo, lanjsku misu održanu 12. srpnja 2020. u molitvenom mjestu iz Karaševa gdje častimo svetu Mariju predvodio je monsinior Jozsef-Csaba Pall, biskup Temišvarske biskupije, čija je prisutnost na slavlju Svete mise, po prvi put u svojstvu biskupa, znak ljubavi i poštovanja prema svim Hrvatima koji žive na ovim prostorima.

Prvo organizirano hodočašće Lurdskom svetištu u Karaševu bilo je 16. srpnja 2007. godine, kada je otprilike 40 Zmijavčana, na čelu sa svojim župnikom fra. Marijom Jurišićem prebrodilo dugačak i naporan put kako bi bili prisutni na Svetoj misi održanoj povodom otvaranja ovog svetišta. Uz hodočasnike iz Hrvatske, među kojima načelnik općine Zmijavci Miroslav Karoglan i inž. Zdravko Gabelica, predsjednik nogometnog kluba Croatia Zmijavci, na tadašnjoj Svetoj misi su bili prisutni i vjernici iz svih karaševskih mjesta. Oni su u Lurdsko svetište stigli u procesiji sa svojim barjacima, u zadivljujućem redu i miru, pjevajući i moleći prigodne pjesme. Svetu misu je tada celebrirao fra Mario Jurišić, u koncelebraciji tadašnjeg župnika iz Karaševa Đurđa Katića te župnika iz Lupaka i Klokotiča, a u nezaboravnoj propovijedi tadašnji je župnik Zmijavaca nadahnuto govorio o četiri majke: rođenoj majci, majci Crkvi, majci Domovini i nebeskoj Majci. S tom prilikom, poslije Svete mise, održan je i blagoslov lurdske špilje te kipova Gospe Lurdske i male Bernardice koji su nam prijatelji iz Hrvatske velikodušno poklonili. Tijekom godina koje su sljedile, fra Mario Jurišić je redovno dolazio u svetište karaševskih Hrvata, pun žara i života, unatoč odmakloj dobi i krhkom zdravlju. *Ivan Dobra*

MUDROST NAŠIH STARIH – MARIJA ČIKLOVA

Oduvijek se u narodu kaže da su stari mudriji. Odakle im ta mudrost?

Sigurno jedan bi od odgovora bio – iz životnog iskustva, iz njihove poodmakle dobi, iz znanja i tako dalje. No, naši su stari imali još jednu mudrost kroz život – mudrost vjere. Nekada su naši stari, općenito ljudi nekadašnjih vremena, počinjali i završavali dan u ime i na slavu Božju. Razmišljajući na ovogodišnjem hodočašću u Mariju Čiklovu, 1. i 2. srpnja, kada naša sela hodočaste u Mariju Čiklovu, o toj mudrosti naših stari, došli smo do spoznaje da su naši stari zapravo svako godišnje doba započinjali hodočašćem, bilo u Mariju Čiklovu bilo u Mariju Radnu.

Idemo na hodočašće da bi molili za različite životne potrebe, za zdravlje, za školu, za naše najmilije, svako prema svojim potrebama. Idemo na hodočašće i da bi zahvalili Bogu i Majci Božjoj na primljenim milostima. A idemo na hodočašće i zato jer nas Majka Božja zove. Velika je to milost, pogotovo u ovim vremenima brzine, trčanja, nerveze, stresa, odlazaka i dolazaka. Naši su stari unatoč tome što nije bilo toliko prijevoznih sredstava uvijek barem jednom u godini odvojili vremena i skromna sredstva da bi išli u Mariju Radnu ili u Mariju Čiklovu. Ova su im hodočašnička mjesta bila stijene, potpora, snaga u suočavanju sa svime onime što je život no-

sio. Većina ih je išla pješice. I njima je bilo teško, ali je bilo toliko radosti.

Hodočašća su počinjala na Blagovijest, rano u proljeće, u ožujku, tada se išlo u Mariju Čiklovu, pogotovo stariji, jer su djeca tada išla u školu. Zatim je slijedilo hodočašće u Mariju Radnu za Rusalije. Početkom ljeta, hodočašće u Mariju Čiklovu, usred

ljeta, za Veliku Gospu, u Mariju Radnu, i početkom jeseni veliko hodočašće u Mariju Radnu za Malu Gospu. Prije početka škola, prije sabiranja plodova polja i livada, prije kirvaja u rujnu, bilo je zadnje veliko godišnje hodočašće. I svi bi se sa hodočašća vratili sretni, ozarena lice, puni nade i vjere jer su sve svoje molitve stavili u ruke Majke Božje. I nisu griješili. O uslišanim molitvama svjedoče brojne zavjetne slike na zidovima hodnika pored crkve, do unutarnjeg dvorišta.

Nažalost, sve je manji broj hodočasnika iz naših sela, jer je veliki broj naših ljudi iselio u druge zemlje. No, jedno je sigurno, kamo god krenuli na ovoj zemaljskoj kugli, zadnje putovanje sve nas vodi na isti cilj, prema Bogu. Da bismo se što bolje pripremili za taj susret, kada god se taj susret dogodio, i da na tom putu jedni drugima olakšamo i pomognemo u životnim nedaćama i izazovima, odimo ponekad u naša hodočašnička mjesta, na izvore nade, savjeta, ufanja i milosrđa. Tamo su utjehu nalazili naši mudri stari, sigurno ćemo je naći i mi.

Na stijeni stoji Gospina slika

U crkvi na brdu, u šumi

Kao staza prema nebu

Marija Čiklovska sve nas pozdravlja i čeka!

Maria Lačičić

TKO SAM JA? - PITA ISUS

Od Isusovog začeca pa do dana današnjega postavlja se pitanje: Tko je Isus? Odgovori su vrlo različiti, već prema različitim ljudima i različitim uvjerenjima, ali isto tako zavise i od naše životne dobi i životnog iskustva. Očito nam nije isti odgovor u dječjoj dobi, mladosti, starosti, u zdravlju, u bolesti... Skoro u svako vrijeme svojeg života različit nam je odgovor. Odgovor na pitanje zavisi također i od načina našeg življenja. Tko je Isus, skoro i nije moguće dati potpun odgovor. U njegovoj osobi je tajne zato je teško dati potpun odgovor. U jednom odgovoru trebali bi odgovoriti i tko je Bog i čovjek. Trebalo bi odgovoriti što je Bog i što je čovjek. A ovo su dva najveća misterija.

U Isusu je jedno i drugo: Bog i čovjek. Zato se ne treba čuditi da trajno odgovaramo i trajno nismo zadovoljni s odgovorom. Cijela kršćanska vjera pokušava svojim vjerovanjem dati odgovor. Izgleda da vjera najviše odgovara i njezin odgovor iako nije zaokružen (jasan) ipak je najpotpuniji i u njemu su se ljudi najviše nalazili. Znači, mi ne možemo odgovoriti potpuno tko je Isus Krist, ali možemo odgovoriti što je on za nas. Isus je Mesija, prema svjedočenju Petra i apostola. On je Božji poslanik čovječanstvu. To je najjednostavniji i najstabilniji odgovor, ali za nas ljude ne i najvažniji. On je Božji poslanik, Bože poslanje nama ljudima. I kao prema takvome trebamo imati svoj stav i odnos. Kroz njega susrećemo i doživljavamo istinskog Boga i istinskog čovjeka: Evo Boga, evo Čovjeka! On je najveći na ovome svijetu i ovoj postojanosti. Kao što je na Isusov upit različito, ne suprotno, odgovorio Marko, Matej, Luka, a drukčije Ivan, govori nam da će uvijek biti pluralizma u odgovorima. Kao što već rekoh, nema potpuna odgovora jer on nadilazi odgovor ljudski. Svi idu za time da dadnu što potpuniji odgovor, a nitko ne može dati iscrpan. Zar mi znamo što je Bog pa i što je čovjek. Tajna nam je Bog i čovjek. I ovoga treba biti svjestan, a ne umišljati se veličinu svojeg spoznanja.

Kad bi mi mogli dati potpun odgovor, tada bi mi bili jednaki Bogu, a to ipak nismo. Svaka postojanost nadmašuje mišljenje o njoj, a kamo li ne božanska postojanost. Na Isusov upit možda se i ne traži teorijski odgovor, nego je potrebno dati životni odgovor. I to možemo i trebamo. Odgovor na Isusov upit je odgovor života našeg potpuniji negoli, kako rekoh, 'glave', pa i traži određeni životni model

življenja. To znači, tko odgovori da je Isus Božji poslanik tada je obavezan slijediti njegov put. Ne bi bilo dosljedno da se dadne 'točan' teorijski odgovor (ortodoxia), a da se ne dadne i životni odgovor (ortopraxia). Kako nam govori evanđelje, i Petar je bio u opasnosti da prihvatiti (ima) točan teorijski odgovor ali da ne slijedi ono što proizlazi iz toga. Kada se odlučimo za Istinu, tada se treba odlučiti (biti spreman) za sve što slijedi iz te istine, pa taman to vodilo do predanja svojega života. Možda smo najslabiji u tome da prihvaćajući Isusa prihvatimo i sve što iz toga slijedi – to je ljubiti Boga i bližnjega svoga. To znači imati Isusov odnos prema Bogu i čovjeku.

To bi bilo kao da smo se odlučili za slobodu i prihvatili sve što traži da se do nje dođe. Izdaja bi bila samoga sebe opredijeliti se za slobodu a prihvaćati ropstvo. Isusovo pitanje, tko je on, traži aktivan odgovor, aktivno slijedenje Isusova puta. Tko hoće svoj život spasiti – prema Isusovom savjetu – taj treba biti spreman da ga preda za taj novi život. Tko slijedi Isusa u ljubavi, slijedit će ga i u njegovom predanju, križu. Ustvari, nositi Isusov križ može se samo s i u ljubavi. Bez 'usvojene' ljubavi nema slijedenja Isusa.

Izgleda da oni koji su odgovorili da je Isus apsolutna ljubav i koji to prakticiraju, ti su i danas najsavršenije odgovorili na Isusov upit. Koji je danas odgovor na upit tko je Isus? Isus nikada ne pada u malodušje bez obzira na kompleksne situacije. Spreman je ići do svojeg ispunjenja i poslanja. To je zov i svima koji ga slijede. On je prihvatio križ iako je znao kud ga vodi (razapinjanju i uskrsnuću) – to je također naš odgovor. Ovoga časa ako budemo hrabri i požrtvovni mi ćemo slijediti Isusa. Isus je ljubav i odvažnost. Skroman je mrviti klasje svojim učenicima, ali i hrabar da smiri uzburkane valove. Tko živi kao Isus – ljubav i dobrotu – taj najbolje i najtočnije odgovara na njegov upit.

Dr. theol. Davor Lucacela

KIRVAJ U NERMIĐU

U nedelju 25. srpnja selo Nemiđ iz karaševske općine proslavio je blagdan Svetog Jakova.

Jakovov dan je za žitelje Nermiđa poseban blagdan jer je sveti apostol Jakov zaštitnik ovoga sela. On brani, čuva i moli za nermičku zajednicu i zato ga pobožni mještani slave uz molitve te čašćenje i ugošćenje gosta, prijatelja, pozvanika i rodbine. Sveti Jakov bio je gorljivi navjestitelj Kristove vijesti i zaštitnik je hodočasnika, putnika, veterinarara a njemu su također posvećene mnoge crkve i kapele diljem svijeta. U ikonografiji se obično prikazuje kao putnik sa štapom u ruci, a ponekad s mačem, zbog njegove mučeničke smrti.

Središnji događaj kirvaja bila je Sveta misa u prepunoj mjesnoj crkvi, koju je s početkom od 12,00 sati predvodio ravnatelj temišvarske biskupske kancelarije Mikola Lauš. Svetoj misi su koncelebrirali svećenici hrvatske nacionalnosti iz više župa temišvarske biskupije, vlč. Petar Rebedžila, vlč. Patašan Đuređ, vlč. Milja Sima, vlč. Draghia Novica, vlč. Milan Sima i brat Sorin iz salvatorijanskog reda u Timišvaru. Na misno slavlje okupili su se mno-

gobrojni vjernici, kako domaći tako i oni pristigli iz susjednih sela.

U ponedjeljak, na drugi dan kirvaja, 26. srpnja, na dan Svete Ane i Svetog Joakima, roditelji Blažene Djevice Marije, bio je poseban dan za 15 krizmanika iz Nermiđa, koji su u crkvi iz svojega mjesta primili sakrament Svete potvrde kao priznanje vjerske punoljetnosti i zrelosti. Dijeljenje sakramenta Svete potvrde obavio je biskup temišvarske biskupije Josif Csaba Pal, pred brojnim vjernicima, članovima, obitelji i kumovima. Za ovu prigodu krizmanici bili su odjeveni u karaševsku narodnu nošnju koju su ponosom odjenuli na ovaj svečani dan.

Za kirvajsko veselje održano u centru sela, ispred Osnovne škole, pobrinula se formacija Milana Todora "Žička Bend" i formacija "Au Banatu" zajedno s poznatim pjevačima Sanela Miloš, Răzvan Timiș i Miško Grom, a troškove za formaciju je pokrilo Zajedništvo Hrvata, koji inače plaća muziku za kirvaje u svim karaševskim mjestima.

Lina Tincul

ELEVII ȘI EXAMENELE

Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a a început pe 22 iunie cu proba scrisă la Limba și literatura română, pe 24 iunie s-a desfășurat proba la Matematică, iar pe 25 iunie a avut loc proba la Limba și literatura maternă.

Absolvenții învățământului gimnazial care, în contextul măsurilor stabilite privind combaterea răspândirii virusului SARS-CoV-2, au fost în izolare sau în carantină sau care, din alte motive justificate cu certificat medical, nu au putut finaliza sau participa la probele de examen au putut susține aceste probe în etapa specială, care a avut loc în perioada 5-12 iulie.

În acest an, peste 130.000 de elevi au fost înscrși la Evaluare Națională, însă la proba de Limba și literatura română s-au prezentat doar 123.563, în timp ce la examenul de matematică s-au prezentat 123.250. Subiectele au fost considerate în general accesibile, iar examenele au fost lipsite de incidente majore. Se pare că, pentru elevii cărășeni, examenul național de final de an a fost mai greu decât pentru colegii lor din celelalte județe. Dacă cele mai mari procente de promovare au fost obținute în Cluj (88.6%), Brăila (86.4%), București (85.2%) și Galați (81.7%), Carașul a obținut un procentaj de 65.8%, situându-se pe ultimele locuri din țară la promovabilitate.

Anul acesta, Liceul Bilingv din Carașova nu a fost centru de examen, prin urmare, elevii noștri au fost nevoiți să se deplaseze la Reșița la Liceul "Diaconivici Tietz" pentru susținerea examenului. Din cei trei candidați înscrși, doar doi au promovat, obținând

note peste sau egale cu 5.

Și anul acesta, rezultatele elevilor au fost publicate prin anonimizarea numelui și a prenumelui, pe baza unui cod unic, comunicat fiecărui candidat. Măsura a fost luată pentru a se respecta prevederile Uniunii Europene cu privire la protecția datelor personale.

În ceea ce privește examenul maturității, în sesiunea iunie-iulie de anul acesta s-au înscris 133.000 de candidați, iar dintr-un total de 126.999 de elevi prezenți, au promovat 86.120, (110.358 de candidați prezenți provin din promoția curentă, respectiv 16.641 de candidați prezenți din promoțiile anterioare). Liceul Teoretic Bilingv Româno-Croat Carașova a avut 4 candidați înscrși la examenul de Bacalaureat, 1 elev fiind din promoțiile anterioare. Din cei 4 candidați, doar doi elevi au fost declarați admiși, ei reușind să obțină medii peste 7.

Și elevii care au susținut Bacalaureatul au primit un cod unic din partea Ministerului Educației, la fel ca și cei care au susținut Evaluarea Națională. Este al doilea an consecutiv de când rezultatele nu mai sunt publicate împreună cu numele și prenumele elevilor, ci sunt anonimizate și pot fi consultate de elevi sau de părinții acestora doar cu ajutorul codului unic primit.

Lina Tincul

RĂMAS BUN, DOAMNA ÎNVĂȚĂTOARE!

Viața de școlar este o experiență unică pe care atunci când o trăiești nu o apreciezi la adevărata valoare, dar, mai târziu, când privești înapoi cu nostalgie, realizezi frumusețea clipelor petrecute în școală. Peste ani, întorcându-te în timp și gândindu-te la începutul școlii și la ființa care ți-a fost mamă și prietenă timp de 4 ani, sufletul îți este cuprins de emoție și inima îți bate mai repede.

Pentru fiecare dintre noi, doamna învățătoare va avea un loc special în suflet și în gând. Pentru mine, va fi mereu oaza de liniște și de pace sufletească, de bunătate, de blândețe și gingășie. Va rămâne mereu izvorul nesecat de sfaturi bune și gânduri frumoase din care mi-am potolit setea de adevăr și puritate.

Doamna mea este un om deosebit pe care îl voi respecta și admira toată viața. Sunt cuvinte simple care vin din adâncul sufletului meu de copil. Sunt gânduri adevărate pe care le împărtășesc cu drag doamnei învățătoare la sfârșitul clasei a IV-a, acum când se încheie o etapă din viața mea de elev și sunt pusă în fața unei situații inedite, despărțirea de doamna mea frumoasă.

Împreună cu doamna învățătoare am învățat să râdem și să plângem, am învățat ce înseamnă respectul de sine și față de ceilalți, împreună cu doamna am descifrat o parte din tainele vieții de școlar și de om.

Rămas bun, doamnă dragă!

Natalia Giurasa, clasa a IV-a, învățătoare Aida Borcescu

OBILJEŽEN SVJETSKI DAN BAKA I DJEDOVA

Tijekom godine obilježavaju se razni dani: Dan žena, Dan majke, Dan djeteta, Dan učitelja i mnogi drugi dni posvećeni raznim društvenim kategorijama i profesijama.

Na red su došli i oni najmudriji među nama, naše bake i djedovi, odnosno, kako mi kažemo naši majke i dede.

Od ove godine, Papa Franjo utemeljio je "Svjetski dan baka i djedova i starijih osoba" koji će se jednom u godini obilježavati u Rimokatoličkoj Crkvi kako bi im se odala počast i naglasila njihova važnost u društvu. Neki od nas više nemaju majke i dede, preselili su se davno u nebeske visine, neki od nas imaju samo jednog od njih, odnosno samo baku ili djeda. Njihov Dan, prema odluci Svetoga Oca, obilježavat će se četvrtu nedjelju srpnja u katoličkim zajednicama diljem svijeta. Uvijek će to biti uoči blagdana Sv. Joakima i Ane, roditelja Bl. Djevice Marija i Isusove bake i djeda.

Papa Franjo inače vrlo često poziva društvo da se brine o starijim osobama jer su one izvor mudrosti i iskustva i otvoreno kritizira "kulturu odbacivanja" kojom suvremeno društvo isključuje ljude kad više nisu produktivni.

Ta kultura odbacivanja prisutna je svugdje, u raznim oblicima. U ovom dobu brzine, informacija, tehnologije, svi znaju sve. Tko više ima vremena slušati mudre riječi i savjete starijih? Sada su mlađi pametniji, snalažljiviji. I možda jesu u nekim stvarima. Ali kada su u pitanju životne lekcije, moralni savjeti nikakva tehnologija, nikakva psihologija ili raznorazne terapije neće nadmudriti naše bake i djedove. Jer oni su prošli školu života, sa svim teškim periodima, kušnjama, preprekama. Od zarađivanja svakdašnjeg kruha, preko čuvanja naših ognjišta,

kuća i polja, pa do našeg izdržavanja i pomaganja na školama i općenito u životu. Mi smo sada kakvi jesmo, možda školovaniji, s više zarade, snalažljiviji, zahvaljujući njima. Jer su nam omogućili zdrave korijene i zdrav rast.

Ako ih budemo pažljivije slušali otkrit će nam priče i informacije, svjetove i savjete koje nećemo naći ni u jednoj enciklopediji, ni u jednoj knjizi o samorazvoju ili psihologiji, otkrit će nam recepte za život, i što je najvažnije učinit će to besplatno i s ljubavlju. To se ne može platiti ni vratiti nikakvim novcem.

Možemo im samo donekle biti zahvalni tako što ćemo im pokloniti malo više vremena, pažnje, razgovora, ljudskosti i uvažavanja njihovih stavova. Vrijeme je godišnjih odmora, dosta nas se vraća u naš rodni kraj iz dalekih krajeva Europe. Uza sve ostale poslove koje moramo obaviti, pronađimo malo više vremena za naše starije, pokažimo im da nam je stalo do njih! Sretan vam dan, drage majke i dede!

Maria Lačhici

VELEPOSLANICA MARIJA KAPITANOVIĆ NA FAKULTETU U BUKUREŠTU

Učetrak 08. srpnja, Nj.E. gđa Marija Kapitanović posjetila je Fakultet stranih jezika i književnosti Sveučilišta u Bukureštu.

Na sastanku su bile prodekanica Izv.prof.dr. Ileana Ratcu, pročelnica Odsjeka za rusku i slavensku filologiju, prof.dr. Axinia Crasovschi, te docentice na Katedri za hrvatski jezik i književnost, dr.sc. Clara Capatana i dr.sc. Maria Latchici.

Razgovaralo se o mogućnostima suradnje između Fakulteta stranih jezika i književnosti u Bukureštu i fakulteta u Hrvatskoj, kao npr. Filozof-

ski fakultet ili Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu. Veleposlanica se osvrnula i na rad Katedre za hrvatski jezik i književnost i izrazila spremnost za jačanje suradnje.

Maria Lačhici

i hrvatsku putovnicu i tako sam mogao putovati bez ikakvih ograničenja po cijeloj Europi. U hrvatskoj imam još dva dobra prijatelja, Josipa i Tihomira, s kojima sam tamo radio na različitim projektima. Jedan od tih projekata bio je obnavljanje orgulja varaždinske katedrale. Pored toga radili smo na obnavljanju još nekoliko orgulja u Zagrebu, Poreču i Mošćeničkoj Dragi. Ipak, najveći projekti bili su ovdje, u Rumunjskoj, odnosno u Mariji Radni i temišvarskome Domu.

godina i od tada me je tata ohrabljivao da sve češće pjevam. U zboru Laudate Dominum pjevam od neke tri godine. Zboru su tada trebale muške glasove stoga mi je otac ponudio da pjevam s ostalima. Brzo sam se prilagodio, pjevamo zajedno i lijepo nam je. Vrlo je ugodan osjećaj pripadati, biti dio tako jedne raznolike ali istodobno ujedinjene grupe kao što je ova naša. Iako sam tek učenik srednje škole, nisam ja najmlađi ovdje. Imamo još jednoga dječaka mojih godina, moj rođak, koji također pjeva u zboru.

Bavim se glazbom i javno sam nastupao i izvan zбора. Učenik sam glazbene srednje škole te sam sudjelovao na raznim pjevačkim natjecanjima i audicijama koje je organizirala naša škola. Trenutno sam bariton, muški srednji glas."

Dan Pelics je najstariji član rekaškog zboru iz obitelji Pelics. Kantor je u Katoličkoj crkvi sv. Ivanu Krstitelju i svira orgulje već punih trideset godina, počevši od 1991. godine. Učio je u orguljaškoj školi za kantora u Temišvaru u okviru Temišvarske biskupije i sve do danas svira i pjeva u zboru zajedno s ostalima.

„Boravio sam tri godine u Hrvatskoj, počevši od 1997. Tamo sam učio graditeljstvo orgulja s majstorom Wolfgangom Braunom. S gospodinom Braunom, kao i s mons. Alojzijem Domislovićem, dekanom Zbornog kapitola čazmansko-varaždinskog i rektorom varaždinske katedrale, stupio sam u vezu zahvaljujući našem majstoru za popravljivanje orgulja s Temišvarske biskupije. U tom periodu bilo je teško putovati izvan Rumunjske jer nam je puno država zahtjevala vizu, ali ja sam imao sreće što sam prije stekao hrvatsko državljanstvo, pa sam imao

Ne znam točan broj nas, Hrvata u Rekašu, ali znam da je dosta skroman, između 20 i 40, tako nešto. U našem zboru, od starih članova, ima jedino tri Hrvata, a jedino je Marica Pelić „čista“, da tako kažemo, Hrvatica. Preostala dva, ja i moj brat Cosmin Pelics, dolazimo iz mješovitih brakova. A i naše supruge, koje također pjevaju u zboru, su Mađarice.

Pamtim kada sam prvi put svirao orgulje na Svetoj misi za Božić 1991. godine. Bilo je puno ljudi u crkvi. Tada smo imali čistu hrvatsku misu pa smo bili jedno 10 – 12 osoba koji smo pjevali isključivo na hrvatskom jeziku. Od tada nas je bilo sve manje i manje. Do tada je svaki jezik imamo svoju misu nedjeljom, a poslije toga stiglo se da dijelimo Svetu misu s Nijemcima, kasnije i sa Mađarima... Danas imamo samo jednu svetu misu svake nedjelje na četiri jezika. I moramo pjevati na svakom od tih jezika. Ne znam ako danas jedan Rumunj ili Mađar razumije što pjevamo mi na hrvatskom, ali znam da su naše pjesme lijepe i idu ravno k srcu.

A to samo mi, Hrvati imamo."

Daniel Lucacela

”SĂ NE CUNOAȘTEM FRUMUSEȘILE LOCULUI NATAL”

În data de 18 iunie 2021, Uniunea Croaților din România împreună cu Parcul Național Semenic Cheile-Carașului au organizat acțiunea ”Să ne cunoaștem frumusețile locului natal”.

În această zi, copiii din comunitatea croată, însoțiți de cadrele didactice, au vizitat Peștera Comarnic și s-au bucurat de câteva ore petrecute în natură. Înarmați cu mult curaj, bună dispoziție și dorința de cunoaștere a naturii aceștia au avut parte de o experiență unică.

”O nouă zi, o altă provocare. Ne bucurăm că profesorii au mobilizat copiii și i-au adus astăzi la unul din obiectivele turistice din cadrul Parcului Național Semenic Cheile Carașului. Totodată, mulțumim Uniunii Croaților din România care a adunat copiii comunității croate și i-a îndemnat să vină spre natură, să vadă de ce este aceasta în stare și să învețe de ce trebuie să avem noi grijă de ea. Dacă în urmă cu o săptămână am organizat Ziua Parcului Național în cadrul comunității, acum comunitatea a venit în interiorul Parcului, iar acest lucru ne bucură foarte mult. Rolul Administrației Parcului este să conștientizeze și să informeze, iar acest lucru se poate înfăptui doar cu ajutorul școlilor și al cadrelor

didactice”, ne-a declarat Nicușor Ifca, directorul Parcului Național Semenic Cheile Carașului, dar și ghidul copiilor în această zi minunată. Acesta le-a oferit elevilor informații despre Peștera Comarnic, considerată una din cele mai frumoase și spectaculoase peșteri din Caraș-Severin, iar vizitatorii au fost uimiți de aspectul sălbatic al peșterii, au admirat galeriile spectaculoase și numeroasele formațiuni stalagmitice de dimensiuni impresionante.

Cu o săptămână în urmă, pe 5 iunie, de Ziua Mondială a Mediului, administrația Parcului Național Semenic Cheile Carașului în parteneriat cu Uniunea Croaților din România a sărbătorit Ziua Parcului Național. În acea zi elevii au participat, în incinta sediului central al UCR-ului, la o întâlnire cu reprezentanții Parcului Național Semenic Cheile-Carașului, aceștia oferindu-le informații despre biodiversitatea, dar și despre monumentele și atracțiile turistice aflate în interiorul parcului. La finalul întâlnirii, grupul s-a deplasat pe chei până la Peștera Văleaga și Peștera Liliacilor.

Lina Tincul

OBITELJ PELICS I ZBOR LAUDATE DOMINUM

Katolička zajednica u Rekašu jedna je od najstarijih u Temišvarskoj biskupiji.

ma dokumentarno i arheološko ovjeravanje od srednjovjekovnog razdoblja, odnosno od 14. i 15. stoljeća. Priznato u svijetu po svojim vinogradima, naselje Rekaš ističe se istovremeno po svojim posebnim etničkom sastavu kojeg sačinjavaju Rumunji, Mađari, Srbi, Hrvati, Nijemci i najnovije Romi. Katolički vjernici hrvatskog porijekla jedni su od najstarijih na teritoriju Banata, svoju prisutnost na ovom području najavljujući već u osmanskom razdoblju.

2018. godine katolička je župa u Rekašu proslavila 100. obljetnicu izgradnje sadašnje župne crkve posvećene sv. Ivanu Krstitelju. Uz mjesnu katoličku crkvu djeluje i zbor Laudate Dominum, osnovan davne 1914. godine, a kojeg od par godina predvodi dirigent Cosmin Pelics.

„Zbor sam preuzeo 1996. godine, u studentskim godinama zapravo. Odrasli smo uz zbor i polako pristupili nešto težoj glazbi za amaterski zbor, jer ovdje smo samo amateri. No, u jednom su trenutku, od velikog broja članova zbora, ostali samo oni stabilni. Počeli smo s 35-40 ljudi u zboru. Bili smo puno mla-

dih ljudi moje generacije. Usput se dogodila lijepa stvar, mnogi od nas su se vjenčali, zasnivali smo obitelji. To je i moj slučaj, to je i slučaj mog brata Dana. Trenutno je to prednost jer nam je puno lakše biti zajedno, okupljati se na probama, ići i zajedno pjevati tamo gdje moramo pjevati.

Sada nas ima negdje oko 20-25 članova.

Zbor se sastoji od nekoliko etničkih skupina zato što u Rekašu žive više etničke skupine. Naravno, većina u zboru je

mađarske nacionalnosti, jer su Mađari najveća skupina katoličke vjereispovjesti u Rekašu. Poslije njih dolazimo mi, Hrvati. Imali smo i Nijemaca ali su se nažalost izgubili.

Trenutno imamo problemi s promjenom generacija. Moj brat i ja već smo privukli mlađu generaciju k zboru, naša djeca su ovdje s nama, ali, nažalost, nema previše djece koja žele pjevati ili baviti se umjetnošću, kulturom. Jer to je zapravo glazba. Nažalost bit će sve teže zboru i bojim se da će se nakon nas glasovi izgubiti i, u jednom trenutku, izgubiti sam zbor. Spas je u našoj djeci, u njihovoj želji da preuzmu sudbinu zbora.

Ovisi o tome koliko će željeti pjevati na liturgiji nedjeljom, a pored toga da nastave ostale aktivnosti zbora. Mislim tu na vezu sa zborom Desiderium čeznja iz Zagreba, za koju se nadamo da ćemo je održavati dugo vrijeme, čak i ako je već tamo prilično ostario zbor.

Oduvijek smo se trudili zadržati zbor koliko god smo mogli, jer to je naša uloga: očuvati tradiciju,

materinski jezik, crkvu. Sve što radimo, radimo za vjernike, za svijet. Naše najveće zadovoljstvo je kad čovjek izađe iz crkve i kaže: Bilo je jako lijepo! Dobro nam je bilo jer ste lijepo pjevali i uljepšali liturgiju!

Kao što sam spomenuo, imamo suradnju sa zborom Desiderium čeznja iz Zagreba, koju smo započeli 2001. godine. Imamo blisku vezu i stalo nam je do te prijateljske veze. Imali smo periode kada smo se posjećivali svake godine: jedne godine smo mi išli u Zagreb, sljedeće su godine oni dolazili k nama u Rekaš. Nažalost, posljednje tri godine bile su teže. Posljednji su nam put došli kada je naša crkva proslavila stotu godišnjicu, a mi smo im zadnji put bili tamo 2019. Imamo u planu, ako sve bude u redu s ovom pandemijom, da pokušamo nešto više napraviti za-

jedno. I ovdje u Rekašu, ali i u Karaševu te u ostalim hrvatskim selima u županiji Karaš-severin. Jer tamo je ipak većina Hrvata, puls je tamo puno bolji nego ovdje, kod nas. Nažalost, premalo nas je u Rekašu.

Kao što sam rekao, mlađe generacije ne žele slijediti ovaj lijepi, kulturni, umjetnički dio. Sretan sam roditelj jer moj najstariji sin, Fabian, nekako ide mojim stopama. On se profesionalno želi baviti glazbom. Prilično je teško, ali drago mi je što imam barem njega kraj sebe i što me podržava u zboru. Volio bih da dođe još djece, ali nažalost mi kao roditelji ne potičemo djecu niti ih usmjeravamo prema glazbi. Vrlo malo nas pokušava razviti tu njihovu umjetničku stranu i tada se dijete skloni na neka druga područja, u sport ili nešto treće. Ovo polje nije lako jer zahtijeva požrtvovanje i truda, jer zahtijeva sate i sate vježbi. Mi, na primjer, moramo ponavl-

jati dva puta tjedno, pa ako moramo otići negdje, okupimo se i ostavimo nešto drugo sa strane, što bismo vjerojatno htjeli učiniti, te odemo pjevati sa zborom. Možda su i to neki od razloga zašto se djeca ne okreću glazbi. Nadam se, međutim, da ću privući tu malobrojnu mladež koju imamo, pokušati unijeti još pronaći i uvesti nekoliko ženskih glasova i održati zbor za nadalje."

Fabian Pelics učenik je u 11. razredu srednje Glazbene škole u Temišvaru na klasičnom cantou, a želja mu je slijediti glazbenu karijeru. Najnoviji je član rekaškog zbora te dika je svojeg oca zato što se može oslanjati na njegov glas.

„Moj je otac otkrio da sam talentiran kada sam počeo pjevati u crkvi na misama. Imao sam oko devet

